

DEVİRİMCİ YOL'UN DEVİRİMCİ METAL-İŞ SENDİKASI

28 Eylül 2026

Yıldırım Koç

12 Eylül 1980 darbesi öncesinde sosyalist hareket içinde en geniş kitle desteğine sahip örgütlenme olan Devrimci Yol Hareketi'nin sendikal alanda en başarılı çalışmalarından biri Devrimci Metal-İş Sendikası'dır. Devrimci Metal-İş Sendikası, mahalle çalışmasıyla sendikal mücadeleyi bütünleştirerek, Maden-İş'in örgütlü olduğu işyerlerinde bile yetki alabilmiş bir örgütlenmeydi. Bu sendikanın başarılarında Kamer Teyhani ve Sedat Şeyhoğlu'nun katkıları büyüktü. Ancak, 12 Eylül 1980 darbesi sonrasında faaliyeti durdurulan ve Devrimci Yol Hareketi'nin yaşadığı büyük yenilgi sonrasında yeniden faaliyete geçemeyen bu örgüt hakkında belgelerin büyük bölümüne erişebilmek olanaklı değildir. Bu nedenle, bu yazıda mümkün olduğunca belge aktarılmaktadır. (Bu konuda ciddi bir çalışma için bkz. Onur Can Taştan, "Devrimci Yol ve Metal Sektöründe Devrimci Sendikal Mücadele", Yalçın Bürkev, *Çetin Uygur Kitabı*, notabene Yay., İstanbul, 2024; 387-412)

1970-1971 yıllarındaki THKP/C hareketinin 12 Mart 1971 darbesinin sona ermesinden sonra mirasçılarından bir grup, üniversite gençliği arasında örgütlenmiş ve daha sonra *Emperyalizme ve Oligarşiye Karşı Devrimci Gençlik Dergisi*'ni çıkarmıştı. Bu grup, 1977 yılı başlarında bir *Bildirge* hazırladı ve Nisan ayında yayımladı. 58 sayfalık bu bildiride sendikalara ilişkin bir program yer almıyordu. Sendikalara ilişkin tek değerlendirme aşağıdaki gibiydi:

"Bugün revizyonizm özellikle işçi sendikalarında yukardan aşağı bir etkinlik sağlamıştır. İşçi kitleleri üzerinde burjuva reformist düşüncelerin henüz etkinliğini sürdürmekte olmasının bu durumda önemli bir rolü vardır. Bunun yanında Devrimci Hareketin örgütsüz ve dağınık olması, bağımsız ve güçlü bir proleter siyasi hareketin bulunmaması revizyonizmin ve reformizmin etkinliğinin artmasında en önemli rolü oynamaktadır." (Devrimci Yol, *Bildirge*, Ankara, Nisan 1977; 27)

Bunun bir nedeni, THKP/C hareketinde, Mahir Çayan ekibinden ayrılan Bingöl Erdumlu ve arkadaşlarının çalışmaları dışında, sendikal çalışma yapılmıyor olmasıydı. Mahir Çayan'ın özellikle *Kesintisiz II-III* kitapçığındaki anlayışta sendikal çalışmanın yeri yoktu. (Bu konuda bkz. Can Şafak, *Altıncı Süit Bingöl Erdumlu Kitabı*, Ekin Kitap, İstanbul, 2023; Can Şafak, *Necmettin, Bir Devrimcinin Hatırası*, Ayrıntı Yay., İstanbul, 2019; İlbay Kahraman, *Cepheden Anılar*, Orhan Savaşçı'nın THKP-C Anıları, Ayrıntı Yay., İstanbul, 2015; Emin Karaca, *İşçi Sınıfı 12 Mart Faşizminde N'olmuştu Sana? THKP-C İşçi Kesimi Davası*, Emin Karaca Kitaplığı, İstanbul, 2019)

1 Mayıs 1977 tarihinde ilk sayısı yayımlanan *Devrimci Yol*'da sendikalara ilişkin haberler yer aldı. Derginin 1. sayısında, yazı kurulu üyesi Yıldırım Koç tarafından yazılan "Kitle Eğitiminde Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar" başlıklı yazıda, öncelikli olarak işçiler arasındaki çalışmaya ilişkin bazı değerlendirmeler yer alıyordu. Dergide haberlere ek olarak, sendikacılığa ilişkin ilk ve uzun süre tek kapsamlı değerlendirme, Yıldırım Koç tarafından yazılan ve 15 Temmuz 1977 tarihli 6. sayıda yayımlanan "Sendikalarda Çalışma ve Devrimci Sendikacılık" yazısıydı (s.6-7).

Ancak gelişen koşullar, Devrimci Yol Hareketi'ni gençlik ve mahalle çalışmasından sendikalara yöneltti.

Devrimci Gençlik Hareketi içinde yer alıp, bir süre sonra işyerlerinde çalışmaya başlayan bazı kadrolar sendikacılıkla ilgilenmeye başladı. Daha da önemlisi, özellikle 1977 yılından itibaren, ABD'nin Türkiye'de uyguladığı strateji uyarınca bazı mahallelere silahlı saldırılar düzenleyen ülkücülere karşı mahalle halkını silahlarıyla koruyan Devrimci Yol militanları, mahalledeki ilişkilerinden işyerlerinde etkili olmaya başladı. Devrimci Metal-İş Sendikası'nın ortaya çıkışı ve etkinliğini artırması, özellikle mahallelerde ülkücülerin silahlı saldırılarına karşı mahalleliyi koruyan Devrimci Yol militanlarının mahalleden sendikal alana sıçramasıyla gerçekleşti. Devrimci Yol Hareketi'nin sendikal alandaki çalışmaları, başka ülkelerdekinden ve özellikle eski TKP'nin çalışma biçiminden çok farklı, kendine özgü, yaratıcı, somut şartların getirdiği olanakların değerlendirilmesiyle gelişti. Yoksa, Devrimci Yol Hareketi'nin mirasçısı olduğunu ileri sürdüğü THKP/C hareketinde ve *Devrimci Yol Dergisi*'nin ilk yayıma başladığı dönemde böyle bir strateji söz konusu değildi.

Devrimci Metal-İş'in Oluşumu

28 Mayıs 1976 tarihinde kurulan ve daha sonra Devrimci Metal-İş'e dönüştürülen Tam Metal-İş Sendikası'nın kurucuları şu kişilerdi: Fahri Yalınız (Yozgat, 1947), Mustafa Saraçoğlu (Yozgat, 1943), Faik Kılıç (Yozgat, 1943), Hacı Demirkazık (Yozgat, 1951), İhsan Kaya (Yozgat, 1942), Recep Aslan (Yozgat, 1957), Ömer Türkbey (Yozgat, 1944), Enver Gökdağ (Yozgat, 1949).

Devrimci Yol Dergisi'nin 1 Ağustos 1977 tarihli sayısında, Tam Metal-İş Sendikası'nın Devrimci Metal-İş Sendikası'na dönüşmesi şu şekilde anlatılıyordu:

"Tam Metal-İş, Patron Uşağı İşçi Satıcısı Yöneticilerinden Temizlendi; Sendikanın adı Devrimci Metal-İş Olarak Değiştirildi.

"Polis sendikacılığına karşı verilen mücadelede bir adım daha atıldı. Kimsan-İş örneğinde görüldüğü gibi, patron ve polis işbirlikçilerinin yönetimde bulunduğu 'Tam Metal-İş' sendikası, geçtiğimiz hafta içinde yapılan kongrede, işçi delegelerinin tümünün oylarıyla devrimcilerin eline geçti. Ve 'Tam Metal-İş' adı da 'Devrimci Metal-İş' olarak değiştirildi.

"İşçi sınıfı hareketini pasifize edebilmek için bir yığın örgüt vardır. Sarı sendikaların yanında, revizyonist-reformist sendikalar da bu konuda işçileri aldatmaktan geri durmuyorlar. Ayrıca, eskiden beri uygulanan bayatlamış bir yöntem de uygulanmaktan geri kalmıyor: 'İşçileri, patronlara satan polis sendikaları' ekonomik-demokratik mücadelenin devrimci bir sendikacılık anlayışıyla verilebilmesi ve politik mücadeleye tabi tutulabilmesi için, sarı ve reformist sendika yönetimlerine karşı amansız mücadelenin yanında, polis sendikacılığına karşı mücadele vermenin gerekliliği de ortadadır. Çünkü devrimciler, işçileri polis sendikacılarının ellerine terk etmezler. İşte Kimsan-İş pratiğinin yanında, Tam Metal-İş pratiği de bu mücadelenin önemini ortaya koymaktadır.

"Metal İşkolu, çarpık kapitalizmin belkemiğidir. Bundan dolayı oligarşi bu işkolundaki örgütlenmelere önem vermektedir. Sarı ve reformist-revizyonist sendikalaşma denetiminin yanında, özellikle küçük işyerlerini kapsayan 'korsan' 40'a yakın sendika vardır.

"Tam Metal-İş bundan bir yıl önce sendika çalışmalarında 'uzman' (uçkağıtçı) bir kişinin öncülüğünde kurulmuştur. Fahri Yalınız. Bu şahıs, işçileri patronlara satma anlayışının somutlaşmış şeklidir. Daha önceleri sarı sendika Metal-İş'te çalışan ve parsa anlaşmazlığından atılan Fahri Yalınız, şansını Teknik-İş'te de denemiş, aynı olay başına gelince 'bağımsız' çalışmaya başlamıştır. Kendisi gibi aynı yolun yolcusu birkaç kişi bir araya gelip 'Tam Metal-İş'i kurmuşlardır. Daha fazla işçi satabilmek için kendisine 'bağımsız' ve 'solcu' maskesini takmayı daha unutmamıştır. Bu şekilde küçük çapta 10 işyerinde 'örgütlenen' (patronla işbirliği sağlanan) 'sendika', bunlardan 6'sındaki işçileri patrona satmayı başarmıştır. Artık bu anlayış işçileri kavıyor ve patron uşağı sendikaların gerçek yüzünü görebiliyorlar. Tam Metal-İş'te de bu bilinçle hareket

eden işçiler devrimcilerin rehberliğinde bu patron-polis oyununu bozmuşlardır. Toplu sözleşme hakkını kazandıkları işyerinde gerçek devrimci sendikacılık anlayışını göstereceklerdir.

“Her şeyden önce, devrimci sendikacılık anlayışımızda temel ilke şudur: İşçileri faşizme teslim etmemek, polis sendikacılığının çemberini kırmak. Bu prensiple hareket eden devrimciler, işçilerle yakın temaslar kurmuşlar ve sendikanın gerçek kişiliğini ve devrimci sendikacılık anlayışını ortaya koymuşlardır. Bütün işyerlerinde kurulan temaslardan, kukla sendika yönetiminin ancak kongrede kaybettikten sonra haberi oldu. Çünkü işçi satıcısı yöneticilerin, işçilerle ne alışverişi olabilir ki? Onların işi, işçilerin artı-değerlerine el koyan, amansızca sömüren patronlardır. Böylelikle devrimci bir disiplinle işçilerin tümünü örgütleyerek yapılan çalışma sendikanın ele geçirilmesiyle sonuçlandı. Bu pratik, devrimci sendika anlayışı ilkelerinin hayata geçirilmesinin ispatıdır. Politik mücadeleye tabi olan ekonomik-demokratik mücadele anlayışının başarısıdır. Şimdi sendika üyesi ‘Metoat’, ‘Güray’, ‘Rapidus’, ‘Gürçelik’ işçileri, işçi sınıfının oligarşiye karşı uzlaşmaz mücadelesini daha iyi kavıyorlar.

“İşçilerin gelişen mücadelesinin bir zorunluluğu olarak kurulan ‘polis’ sendikacılığının devrimcilerin mücadelesiyle yenilgiye uğratılması, işçi sınıfı hareketini güçlendirecektir. İşçiler bu mücadele içinde, gerçek devrimci sendikaları göreceklerdir.

“YAŞASIN METAL İŞKOLUNDAKİ İŞÇİLERİN DEVRİMCİ MÜCADELESİ

“DEVİRİMCİ İŞÇİLERİ SENDİKA YÖNETİMİNE GETİRMEK İÇİN İLERİ

“DEVİRİMCİ SENDİKACILIK ANLAYIŞIMIZI HAYATIN BÜTÜN ALANLARINDA UYGULAYALIM

“KAHROLSUN SENDİKA AĞALARI

“KAHROLSUN POLİS SENDİKACILIĞI” (*Devrimci Yol Dergisi*, Sayı 7, 1 Ağustos 1977, sayfa 5)

Devrimci Metal-İş’in Tüzüğü

Tam Metal-İş’in Devrimci Metal-İş’e dönüştürüldüğü genel kurulda yeni bir tüzük kabul edildi. Bu tüzükte önce aşağıda verilen “Önsöz” yer alıyordu:

“Önsöz

“Biz devrimci metal sendikasında örgütlenmiş bulunan işçiler tek güvencemiz olan emeği toplumun en yüce değeri olarak kabul ediyoruz. Bunun içindir ki çalışma yaşamını çalışanların yararına ve çıkarları doğrultusunda yeniden düzenlemeyi, emek sömürsüne kesinlikle son vermeyi kaçınılmaz bir sorumluluk kabul ediyoruz; iş kolumuzda çalışan kadın ve erkeklerin din, dil, ırk ve inanç bakımından hiçbir ayırım gözetmeksizin uygarca yaşayacak ücret ve çalışma şartlarına kavuşturulmaları için çaba göstermeyi görev biliyoruz

“Ülkemizin ve ulusumuzun çağdaş uygarlık seviyesine ulaşması için tek geçerli yolun, işçilerin ve tüm çalışanların öz çıkarlarının eksiksiz sağlanması, ülke yönetiminde en etkin biçimde söz ve karar sahibi bulunmaları olduğuna içtenlikle inanıyoruz. Bu inanç tamlığı içinde davranan sendikamız iş kolumuzdaki işçilerin mesleklerini, bilinçlerini, yaşam düzeylerini geliştirici olanakların sağlanmasını öngörür, bu yolda gerekli çabaları harcar, temel insan hak ve özgürlükleri ile ilgili ilkelerin varolması için demokratik mücadele yollarının açık tutulmasına çalışır

“Çalışanların ve emeğin öz çıkarlarını savunanların ülkemizin ve ulusumuzun çıkarlarının ta kendisi olduğundan hareket eden sendikamız gerçek toplumsal devlet tüm gerçeklerinin yerine getirilmesi çabalarından geri kalmayacak, ana tüzük hükümleri içinde ve yasalara uygun olarak işçilerin çıkarlarını korur.”

Tüzükte, örgütün adı şu şekildeydi: “Metal Çelik Makina Metalden Mamul Eşya ve Oto Sanayi İşçileri Sendikası. Kısaltılmış adı Devrimci Metal İşçileri Sendikası, Devrimci Metal İş’tir.”

Sendikanın amacı maddesi şu şekilde düzenlenmişti:

“Madde 3. Sendikanın amacı

“Ekonomik demokratik haklardan doğan

“(1) ücret alma hakkı,

“(2) toplu iş sözleşmesi ve grev hakkı,

“(3) iş garantisi, can güvenliği, sağlığı koruma, çalışma ve dinlenme hakkı,

“(4) sendika seçme ve örgütlenme hakkı,

“(5) çalışma ortamını düzenleme hakkı,

“(6) sosyal haklar

kabul eder. Ayrıca

“a) devrimci sendikal ilkelerle, insan haklarına bağlı olarak işçi sınıfı ve tüm insanların özgürlük ve insanca yaşama koşullarına ulaşması, kavuşması, ekonomik, sosyal ve kültürel alanda gelişmesi, sosyal güvenliğe kavuşması, sömürü ve soygunun ortadan kalkması için çalışmak, işçi sınıfı ve tüm insanlığın kurtuluşu için ekonomik mücadelenin yeterli olmadığını ve siyasi mücadelenin gereğine inanmak.

“b) din, ırk, mezhep, inanç, siyasi kanaat farkı gözetmeden kendi iş kolunda çalışan tüm işçileri örgütlemek, genel işçi çıkarları çerçevesinde bütünleşmelerine çaba harcamak.

“c) genel işçi çıkarlarını savunan ve koruyan her türlü demokratik örgütlerle dayanışma sağlamak, işbirliği yapmak.

“d) kendi üyelerinden başka Türkiye ve dünya işçi sınıfı örgütlerinin, sendikanın amaçları doğrultusunda yapacakları mücadelelerini desteklemek ve dayanışmak.

“e) işçi sınıfının ekonomik-demokratik mücadelesinin, büyüyen ve tekelleşen sermaye grupları karşısında başarıya ulaşabilmesi için işçilerin günlük sorunlarına çözümünde bile söz ve karar sahibi olduğu güçlü devrimci sendikalarda toplanmasının zorunlu olduğuna inanmak ve bu uğurda mücadele etmek sendikamız DEVRİMCİ METAL-İŞ’in başlıca amaçlarındandır.”

Devrimci Metal-İş’in tüzüğünde, işyerlerinde işçi konseylerinin kurulması ve çalıştırılması öngörülüyordu:

“Madde 31. İşyeri İşçi Konseyleri

“Sendikaya üye işçilerin yönetimde daha çok söz ve karar sahibi olabilmeleri için 50 işçiden fazla 500 işçiden az işçi çalışan iş yerlerinde her 10 işçi için 1, 500’den fazla işçi sayısı için her 20 işçi için 1 işyeri işçi konseyi üyesi seçilir. İşyerlerinde gizli oy açık sayımla seçilerek meydana gelecek konseyde en fazla oyu alan konsey sözcüsü olur. İl işçi konseyi ise o ile bağlı işyeri işçi konseyi üyelerinin tümünden oluşur.

“Görev ve yetkileri:

“a) Sendikanın genel politikasına ilişkin istek, eğilim ve eleştirileri sözcüleri ve temsilcileri kanalıyla üst organları iletmek ve bu konulara ilişkin kararların uygulanmasına yardımcı olmak,

“b) Toplu iş sözleşmesi ön çalışmalarında ve hazırlık görüşmelerinde işçilerin görüşlerini oluşturmak,

“c) İşyerinde sendika genel politikasını, eğitim çalışmalarını ilgilendiren konular ile üyelerin sorun ve dilekleri hakkında konsey sözcüleri kanalıyla rapor sunmak.” (*Devrimci Metal İşçileri Sendikası Ana Tüzüğü*, 1977, daktilo metin, 17 s.)

Devrimci Metal-İş’in Çalışma Tarzı

Devrimci Metal-İş Sendikası’nın Devrimci Yolcu en önemli iki kadrosu Kamer Teyhani ve Sedat Şeyhoğlu idi. Sedat Şeyhoğlu, Devrimci Metal-İş’teki çalışmaları şu şekilde anlatıyordu:

“Bir yandan Yeraltı Maden-İş, diğer yandan Devrimci Metal-İş, Devrimci Kimya-İş, DİSK’teki Devrimci Sağlık-İş, İlbank-İş, her geçen gün arttı. Bu sendikal alandaki ilişkiydi, ama sınıf içerisindeki çalışma daha başka bir boyuttaydı. Örneğin, İstanbul’da, İstinye’de Kavel’de sendikal örgütlülüğümüz sağlandı Devrimci Metal-İş’e dair ama işçiler içerisinde ve mahallede yürütülen çalışma nedeniyle beş altı fabrikada en etkin politik güç olduk. Ama sendikal örgütlülüğü, DİSK’te, Türk-İş’te vesaire (...) Bizim örgütlenmemiz değil sadece, onun içerisinde Kavel’i anamayız. Kavel sınıf açısından da, hareketimiz açısından da çok önemli. Ama Kavel’den hemen çıkınca Beldesan, Bebimod, Türkay ve İstinye Tersanesi var. Bunlar da mahalle çalışmasındaki etkinliğimiz nedeniyle fabrikalardaki ve komitelerdeki örgütlenmemizin sonucu. (Şehriban Teyhani, *Ateşi Çalan Yolcular 1*, Ayrıntı Yay., İstanbul, 2020;44)

“Ben sadece İstinye dediğim küçük yerden söz ediyorum. Orada saydığım bu fabrikalar, yani Kavel’de Devrimci Metal-İş örgütlendi; çünkü çok iyi bir mahalle çalışması vardı. Dev-Yol mahallelerde etkin olunca işte, kapısını çaldığın, yemeğini yediğin ve mücadelenin parçası haline gelmiş işçi, vardiyası geldiğinde gidiyor Kavel’e, Beldesan’a, Bebimod’a, Türkay Kibrit’e veya İstinye Tersanesi’ne. Dolayısıyla kurulu bağ mahalleyle sınırlı değil. Aynı zamanda fabrikada da arkadaşlar komiteleşiyordu. Sınıf içinde çalışma denince, bunu sendikal çalışmayla sınırlandırmak doğru olmaz. Çünkü birçok yerde işçilerle bağ var. Ama diyelim ki DİSK’e bağlı Maden-İş’in üyesi veya Türk-İş’e bağlı herhangi bir sendikanın üyesi olarak kalıyor ama orada işyeri komiteleri var ve o mahallede yürüyen faaliyetin parçası haline gelmiş işçiler var. Dev-Yol bunu görüyordu ama sonuçta kendisi kendini yaratmaya çalışıyor, oradan bir politik organizasyon, yani sınıfın politik temsilcisi olacak bir şey yaratmaya çalışıyordu. O kendi adımlarını atarken, dört yıllık bir hareket bu sonuçta, bana sorarsan, Yeraltı Maden-İş çalışması hariç, Dev-Yol’un o alana ilişkin daha başka şeyler, daha nitelikli şeyler yapmalıydı dediği bir buçuk yıllık bir şeydir. (Teyhani,2020;44-45)

“Esas olarak, Kavel'i örgütlediğinde örneğin, Kavel'deki temsilciler ve işyeri konseyi çalışmayı yürütecek. Hareketimizin genç oluşu, partileşme sürecinin tamamlanamaması, doğal olarak işçi kesimindeki mücadelede de benzer bir sürecin, daha doğrusu yaşanan sürecin izdüşümü denebilir. Kavel'de bir işyeri komitemiz var. İşyeri komitesi, sınıf ve sendikal anlamdaki mücadelede bizle koordineli çalışıyor. Ama aynı zamanda İstinye'deki Dev-Yol çalışmasının da bir parçası şeklinde.

“Diğer işyerlerimizde de aynı şekilde şekillendi. AEG-ETİ örgütlenmesini sağlamışız, Gebze'de faaliyet yürüten Dev-Yolcu arkadaşlarla çalışmalarıyla o mahallede oturan AEG işçileri koordineli çalışıyor veya Sivas'ta Demir-Çelik Fabrikası'nı örgütlemiştik. Orada da aynı şekilde. Bu yeterli bir olgunluğa ulaşsa zaten aynı zamanda partileşme sürecinde de belli bir olgunluğa gelinirdi. (Teyhani,2020;77)

“Biliyorsun Kamer Ağabey'le Asil Çelik'e geçtik, Gemlik Orhangazi arasında çok büyük bir fabrikaydı. Çalıştırdığı işçi sayısı açısından, hala büyüktür. Koç'un fabrikasıydı, orada birçok toplantı yaptık ve olumlu şeyler elde ettik. Bunların harekete şöyle faydası oluyordu: İşçilerin çoğu eğer kentteyse seni mahalleye taşıyordu veya ciddi bir mahalle çalışması seni fabrikalara taşıyordu. Eğer önce fabrikada örgütlemişsen o seni birçok mahalledeki devrimci faaliyetin örgütlenmesine taşıyordu. Eğer Trakya, Sivas, Gemlik-Orhangazi hattındaki gibi kırsal alandaysa, köylere taşıyordu. (Teyhani,2020;106-107)

Devrimci Metal-İş'in genel başkanlığını yapan İsmet Yılmaz da şunları anlatıyordu:

“Sendikanın mazisi beş yıl idi. Biz bu sendikayı Kamer ve birkaç arkadaşımızla beraber -Ahmet Mamak, Musa Karataş, Sedat Şeyhoğlu- kurduk. Öncesinde sendika "sarı sendika" tabiriyle birilerinin elindeydi. Yani işçiyi sadece para görerek hareket ediyorlardı, kendi çıkarlarını düşünerek. O sendikanın içinde ben örgütlemeye çalışıyordum. Örgütleme Sekreterydim. Ondan sonra biz o sendikanın içerisinde çalıştık, sendikayı aldık. Daha sonra ben sendikanın Genel Başkanı oldum. 5 yıl boyunca sendikanın genel başkanlığını yaptım. Hatta son senelerde ben aday olmak istemiyordum ama işçilerin zoruyla oldum tekrardan. (Teyhani,2020;143)

“Belki sendikada maaşım hiç bana kısmet olmamıştır. Ben hiç maaş alıp yemedim. Kamer de yememiştir. Yani biz yöneticiler, aldığımız paraları fazlasıyla işçilere dağıtıyorduk. Diyeceksin ki 'siz nasıl geçiniyordunuz?' Benim bir elektronik dükkanım vardı Bayrampaşa'da, akşamları gelip orada çalışırdım, geçimimi sağlıyordum. Ama cebimde para olduğunda da arkadaşlarımla gizli gizli paylaşırdım. Bir dükkanımız vardı bizim, belki siz bilmezsiniz, züccaciye dükkanımız vardı.” (Teyhani,2020;151)

İsmet Yılmaz, “Yani işyeri disiplinini sağlıyordunuz değil mi? İşçinin disiplinli bir çalışmayla üretmesini sağlıyordunuz” sorusuna şöyle yanıt veriyordu:

“Sağlıyorduk. Şimdi şöyle bir örnek vereyim; Nevtron Anonim Şirketi diye bir yer vardı. Biz oraya yeni girdiğimizde işyeri tamamen başkaydı. Yani gerek idareciler gerekse işçiler bakımından korkunç derecede disiplinsiz ve laçka bir işyeriydi. Biz oraya girdikten sonra disiplini oturttuk. İşçiler haklarını aldı. Üretim iki üç katına çıktı. Ve işveren de bizim sayemizde huzur buldu. Yani sadece bir işveren düşmanlığı yoktu.” (Teyhani,2020;144)

Devrimci Yol'un üst düzey kadrolarından Halil İbrahim Arı, Devrimci Metal-İş'i şöyle anlatıyordu:

“Bursa'da biz Devrimci Metal-İş'i örgütlemeye çalıştık. Birkaç fabrikada DİSK'e bağlı Maden-İş'in işyeri temsilcileri bizim arkadaşlardı. Bu durum mahallelerdeki çalışmalarda elde ettiğimiz gelişmenin bir sonucuydu. Ve biz birkaç fabrikada gizliden gizliye ciddi bir örgütlenme yaptık. Ve çoğunluğu sağlamaya başladığımızda Maden-İş'in TKP'li yöneticilerinin jandarmayla işbirliği halinde bizim arkadaşlara saldırdığını gördük.”

“Bu arada Kamer Teyhani ve Sedat Şeyhoğlu Devrimci Metal-İş Sendikası'nda çalışıyorlardı.” (Tarihle Söyleşiler 2, Özgür Açılım Yay., Ankara, 2015;67)

Devrimci Metal-İş'e Katılan Sendika

Çalışma Bakanlığı arşivindeki dosyaya göre, Nevtron işyerinde eskiden beri örgütlü olan Nevtron-İş Sendikası, 8 Nisan 1979 tarihinde yaptığı olağanüstü genel kurulda kendisini feshederek Devrimci Metal-İş'e katıldı. 1978 yılında Nevtron-İş'in üye sayısı 185'ti. (Türkiye Sendikacılık Tarihi, C.II, İstanbul, 1998;440)

Aydınlık Gazetesi bu olayı şöyle veriyordu:

“Nevtron-İş Sendikası Genel Kurulda Kendini Feshetti.

“186 üyeden 158’inin katıldığı Genel Kurulda, Devrimci Metal-İş’e katılma kararı alındı.

“Devrimci Metal-İş, Dev-Yol’cuların yönetiminde bir sendika olarak biliniyor.

“Bağımsız Nevtron-İş Sendikasının önceki gün Bayrampaşa Buket Düğün Salonunda yapılan genel kurulunda, Dev-Yol’cuların yönetimindeki Devrimci Metal-İş Sendikası’na katılma kararı alındı.

“185 üyeden 158’inin katıldığı genel kurulda, divan başkanlığına DİSK’e bağlı Devrimci Sağlık-İş Sendikası Genel Sekreteri Halis Düzgün seçildi. Divan seçiminden sonra üyelerin konuşmalarına geçildi.

“Bir konuşmacı, ‘Bu sendika patron tarafından kurduruldu. Fakat şimdi Devrimci Metal-İş Sendikasına katılarak bu beladan kurtuluyoruz,’ dedi. Daha sonra DİSK’ten ihraç edilen Maden-İş Sendikası’na çatan konuşmacı, ‘Maden-İş yöneticileri kendi görüşlerinden olmayan işçiyi, patronla birleşerek açlığa terk etti. Daha geçenlerde Profilo Fabrikasında 180 işçi arkadaşımız atıldı. Yine birçok fabrikada Maden-İş, işçileri oligarşinin polisine ve jandarmasına teslim etti,’ dedi.

“Daha sonra Devrimci Metal-İş Sendikası’na katılıp katılmama konusunda oylama yapıldı. Genel kurula katılan üyelerin oybirliğiyle Nevtron-İş kendisini feshederek Devrimci Metal-İş’e katıldı.

“Genel Kurul, sendikanın genel başkanının yaptığı konuşmayla sona erdi.” (Aydınlık, 10 Nisan 1979)

DİSK’e bağlı Devrimci Sağlık-İş Sendikası da Devrimci Yol yandaşlarının yönetimindeydi.

Devrimci Yol Dergisi çizgisindeki *İşçilerin Sesi Dergisi*’nin 8 Mayıs 1979 tarihli 2. sayısında bu katılma şöyle anlatılıyordu:

“Nevtron-İş 22 yıllık işyerinde işveren tarafından kurdurulmuş bir sendikadır. Yıllardır sömürü ve baskı altında yaşayan bilinçsiz 185 Nevtron işçisi her zaman, asgari ücretle çalıştırılmışlardır.

“Sonunda işçiler sendika yönetimine kendi sorunlarını kavrayıp onlara ihanet etmeyecek, aynı işyerinde işçi olarak çalışan arkadaşlarından bazılarını getirmişlerdir. Daha sonra işçiler bu sendika yöneticileriyle birlikte ekonomik-demokratik haklarını elde edebilmek ve kurtuluşlarına giden yolda doğru bir önderlik altında yürümek için Devrimci Metal-İş Sendikası’na katılmaya karar verdiler. Yıllardan beri 30-40 kişiyle yapılan korsan genel kurullardan sonra, ilk kez bütün işçilerin katıldığı bir genel kurulla işyeri sendikasını feshedip Devrimci Metal-İş’e katılma kararı aldılar. Tüm işçilerin istedikleri gibi konuştukları bu son Genel Kurul’da işçi sınıfının birliği savunuldu ve bunun sonucu olarak Nevtron-İş’in feshedildiği söylendi. Coşku ile geçen Genel Kurul’da sık sık ‘İşçiler Birleşin’, ‘Üreten Biziz, Yöneten de Biz Olacağız’, ‘Mücadelemiz Ortak, Kurtuluşumuz Birdir’, ‘Kahrolsun Faşizm, Yaşasın Mücadelemiz’ sloganları atıldı.

“Nevtron işçileri Türkiye işçi sınıfını bölerek sömürülerini sürdürmek isteyen egemen sınıflara karşı, işçilerin devrimci eyleminin birliğini ve giderek birliğini hayata geçirmeye yönelerek en güzel cevabı verdiler. Bundan böyle Nevtron işyeri işçi sınıfının ekonomik mücadelesinin başarılı örneklerinden ve demokratik mevzilerinden biri olacaktır.”

Devrimci Metal-İş’in 2. Genel Kurulu

Türkiye Sendikacılık Ansiklopedisi (Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı Ortak Yayını, Cilt 1, İstanbul, 1996;301-302) Çalışma Bakanlığı arşivindeki belgelere dayanarak, Devrimci Metal-İş Sendikası’na ilişkin şu bilgileri vermektedir:

Tam Metal-İş Sendikası’nın birinci genel kurulu 9 Temmuz 1977 tarihinde toplandı. Sendika genel başkanı Fahri Yalınız yaptığı konuşmada örgütlü oldukları işyerleri konusunda bilgi verdi. Söz alan delegeler, Fahri Yalınız’ı suçladı. Sendikanın adı Devrimci Metal-İş olarak değiştirildi. Yapılan seçimlerde genel başkanlığa İsmet Yılmaz, genel sekreterliğe Mehmet Önder seçildi.

Devrimci Metal-İş genel kurulu 8 Ekim 1978 tarihinde olağanüstü olarak toplandı. Genel başkanlığa İsmet Yılmaz, genel sekreterliğe Kamer Teyhani, mali sekreterliğe Semra Turgut, eğitim sekreterliğine Ali Yıldız ve örgütlenme sekreterliğine Cafer Balkan seçildi.

Sendikanın 2. Genel Kurulu 19 Ağustos 1979 tarihinde toplandı. Yapılan seçimlerde genel başkanlığa İsmet Yılmaz, genel sekreterliğe Kamer Teyhani yeniden seçildi.

Devrimci Yol Dergisi, 1979 yılı Eylül ayında gerçekleştirilen 2. Genel Kurul’a ilişkin haberinde, Devrimci Metal-İş’in çalışmalarını da özetliyordu:

“Devrimci Metal-İş II. Olağan Genel Kurulu metal işçilerinin, tekelci burjuvazinin en irilerinin örgütü olan MESS’le kıran kırana bir mücadeleye gireceği günlerde toplandı.

“2 yıllık bir geçmişi olan Devrimci Metal-İş henüz metal işçilerinin çok az bir kısmını çatısı altında örgütleyebilmiştir. Bu da Devrimci Metal-İş'in önündeki görevin metal işçilerinin devrimci sendikal birliğini sağlamak için yoğun çaba sarfetmek, uzun vadeli, planlı, programlı bir çalışmayı hayata geçirmek olduğunu göstermektedir.

“Önümüzdeki günlerde MESS'le grup sözleşmelerine oturacak olan Türk Metal, Çelik-İş ve Türk Çelik Sen gibi faşist sendikaların ve Otomobil-İş gibi sarı sendikaların mücadele etmeyecekleri, uzlaşacakları açıktır. Türkiye Maden-İş ise uygulamaları, DİSK içindeki gelişmelerdeki tavrı ve yanlış yönlendiriciliği nedeniyle tabanındaki işçiler açısından yoğun eleştirilere hedef olmaktadır. Bu işkolundaki işçiler devrimci sendikal çalışmanın gereklerini yerine getirebilecek bir örgütün arayışı içerisinde.

“II. Olağan Genel Kurulumuz önümüzdeki zor görevleri başarabilmenin bir ön koşulu olarak ele alındı ve işçi sınıfının ortak mücadele için bir araya geldiği bir platform oldu.

“Geçtiğimiz günlerde Otomobil-İş'ten istifa ederek Devrimci Metal-İş'e üye olan AEG-ETİ işçilerinin büyük bir bölümü de kongreye katıldı. Devrimci Metal-İş'in örgütlenme çalışmalarını yaptığı için, işveren - Otomobil-İş işbirliği ile işten atılan eski Otomobil-İş temsilcisi söz alarak: ‘6 temsilci arkadaş ve bazı işçi arkadaşlarımız sendika değiştirmeyi düşünüyorduk, ancak arayış içindeydik. Çünkü daha önce Maden-İş'ten Otomobil-İş'e geçtiğimizden, onun işverenlerle (özel olarak MESS'le) nasıl uzlaştığını yaşayarak öğrendik. Sonunda Devrimci ‘Metal-İş'le ilişki kurduk. Örgütlenme çalışmalarının sonunda Otomobil-İş ve işveren anlaşarak 6 temsilci arkadaşımızı ve 4 işçi arkadaşımızı (ben de dahil) işten attı. Ancak yılmadık, sonunda Devrimci Metal-İş AEG ETİ'de çoğunluk sendikası oldu, Gebze yöresindeki tüm işçiler, daha önce Maden-İş'e ve Otomobil-İş'e sesini çıkarmayan işverenlerin, Devrimci Metal-İş'e karşı nasıl yoğun bir saldırıya geçtiğini gördü, yaşadı. Mücadelemiz bitmedi. Biz önder işçiler, işten atılacağız, hapse gireceğiz fakat yılmayacağız, birliğimiz bozulmayacaktır,’ dedi.

“Devrimci Metal-İş üyeleri söz alarak (RAPİDUS, METOAT, GÜRÇELİK, GÜLEÇ, NEVTRON, CEM ET KIYMA MAK, ALÜMİNYUM İMALAT, NİHAL, ÖNMETAL işyerlerinden, Ankara Şubesi, Bursa ve Denizli temsilciliklerinden) çalışma koşullarını ve faşizmi anlatarak, devrimci sendikal hareketimizin güçlendirilip, geliştirilmesi için ve işyerlerini faşizmin karşısına bir kale gibi dikebilmek ve önümüzdeki tüm görevleri eksiksiz yerine getirebilmek için, bundan sonra daha bilinçli ve kararlı olarak mücadelenin en ön saflarında yer alacaklarını belirttiler.

“II. Olağan Genel Kurul'da yapılan yeni yöneticilerin seçiminin yanı sıra emekçi halklarımızın talepleri olarak 9 karar alınmıştır. Bunlardan birincisinde ‘ülkemizin içinde bulunduğu bugünkü siyasal koşullarda, işçi sınıfının merkezi sendikal örgütü olarak DİSK'in tanındığı’ belirtilmiş ve ‘DİSK'e katılma kararı’ alınmıştır.” (*Devrimci Yol Dergisi*, Sayı 30, 3 Eylül 1979)

1980 yılında yayımlanan “Devrimci Metal-İş Basın Ajansı”nda (sahibi İsmet Yılmaz, sorumlu müdürü Ahmet Mamak), “Devrimci İşçiler, Faşizme Karşı Görev Başına! İşçi Haklarına Yönelen Saldırlara Karşı Direnelim” başlıklı yazıda şu görüşler yer alıyordu:

“Yeni baskı yasaları ile demokratik kitle örgütleri kapatılıyor veya çalışamaz hale getiriliyor. Emekçi halkın tüm örgütleri dağıtılmaya çalışılıyor. Kısacası tüm halk güçlerine yönelik faşist saldırı ve katliamlar gün geçtikte yoğunlaşarak sürüyor ve emekçi halk teslim alınmaya çalışılıyor. İşverenler peş peşe istekler öne sürüyorlar, ‘sendikalar denetlensin’, ‘kıdem tazminatları sınırlandırılsın’ ve her işkolunda tek ve mecburi sendikacılığı hakim kılmak için ‘sendika enflasyonuna son verilsin’. BUNUN ANLAMI: İŞÇİ SINIFI TESLİM ALINSIN VE FAŞİST SENDİKACILIĞA GEÇİLSİN, demektir. (...)

“İŞÇİ ARKADAŞ! Bu çok yönlü saldırılara ve yeni yeni dayatmalara, insanlık onuruna yakışmayan işkencelere, faşizme, zama, zulme karşı tek şey, DİRENMEK'tir. Bunun bilincinde olan tüm devrimci işçiler, MESS ve benzeri işveren örgütlerinin yalan ve demagojilerini açığa çıkararak, işçi sınıfını lâıyk olduğu yere getirmek için GÖREV BAŞINA!”

Devrimci Metal-İş'in Örgütlenmesi ve Eylemleri

Devrimci Metal-İş Sendikası, gerek DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikası, gerek küçük işyeri sendikalarından üye kazanırken veya örgütsüz işyerlerinde örgütlenirken, çeşitli eylemler yaptı. Bunların bazılarına ilişkin özet bilgiler aşağıda yer almaktadır.

27 Haziran 1978 tarihli *Kurtuluş Dergisi*, Devrimci Metal-İş'in Birlik Alüminyum işyerindeki direnişini şöyle aktarıyordu:

“Birlik Alüminyum'da Direniş

“Bakırköy Avcılar’da özel sektöre ait Birlik Alüminyum fabrikasında 54 işçi çalışıyor. Fabrikada alüminyum doğrama işleri yapılmaktadır.

“İşçilerin çoğunluğu 5-6 senelik işçi olmasına rağmen 2500-3000 TL almaktadırlar. İzin parası yoktur. Çocuk parası 50 TL’dir. İşçiler haklarını alabilmek için Oto-Metal adlı sarı sendikadan çıkmışlar ve Devrimci Metal-İş’te örgütlenmişlerdir. Patron bu durumu fark edince, hammadde olmadığı gerekçesi ile fabrikayı kapattı. Aslında bu yasadışı bir lokavttir. Bunun üzerine işçiler, fabrika önünde çadır kurarak direnişe geçtiler. 20 Haziran günü patronun isteği üzerine 250 kadar jandarma komandosu fabrika alanını ellerinde tomson ve stenlerle bastı. 5 işçi yaralandı.

“Jandarma saldırısından sonra işçiler, Londra asfaltının öte yakasına çadırlarını kurup direnişe devam etmektedirler. Daha sonra grevdeki fabrikadan mal çıkarılmak istendiğinde, işçiler engel olmuştur. Bunun üzerine, jandarmalar, grev çadırını yerle bir ettiler. İşçiler yerlerde sürüklenip dövüldü. Kamyonlarıyla tekrar gelmişler ve malları yükleyip götürmüşlerdir. İşçiler, devrimci örgütlerin sürekli yardım ettiklerini, yiyecek yardımı yaptıklarını anlatmışlar ve mücadelelerinde zafer kazanıncaya kadar direneceklerini söylemişlerdir.”

Devrimci Metal-İş 1979 yılı Mart ayında Tekirdağ Çerkezköy’de bulunan PEG Profilo Elektrikli Gereçler Fabrikası’nda da örgütlenme girişiminde bulundu ve fabrika bir süre işgal edildi. Ancak bu işyerinde toplu iş sözleşmesi yetkisi alınamadı.

Devrimci Metal-İş’in önemli eylemlerinden biri Gebze’de AEG-ETİ işyerinde gerçekleştirildi.

“Gebze, Ankara asfaltı üzerinde kurulu AEG-ETİ işyerinde işyeri işçi baştemsilcisinin işverence işten atılması üzerine geçtiğimiz Pazartesi günü fabrikada çalışan 650 işçinin başlattığı direnişin sürdürüldüğü öğrenildi. İş yavaşlatarak ve zaman zaman fabrika önünde topluca gösteri yaparak direnişlerini sürdüren işçiler, baştemsilci yeniden işe alınıncaya kadar eylemlerini sürdürmekte kararlı olduklarını belirttiler.

“AEG-ETİ işçileri işyerinde örgütlü bulunan bağımsız Otomobil-İş’ten dört ay önce istifa ederek Devrimci Metal-İş Sendikası’na geçmişlerdi. İşçilerin sendika değiştirmesinden rahatsız olan işveren, altısı temsilci olmak üzere toplam on işçinin işine son vermişti. Bu arada Kocaeli Bölge Çalışma Müdürlüğü’ne yapılan başvurularda işyerinde yetkili sendikanın Devrimci Metal-İş Sendikası olduğu belirlenmişti.” (*Demokrat Gazetesi*, 29.12.1979)

Devrimci Metal-İş’in önemli örgütlenmelerinden biri, İstanbul’daki Kavel işyeriydi. *Demokrat Gazetesi*, 1980 yılı Ağustos ayı başında bu konuda aşağıdaki bilgileri aktarıyordu:

“Devrimci Metal-İş Sendikası’nın KAVEL’de 17 Temmuz 1980 tarihinde aldığı yetkiye DİSK’e bağlı Maden-İş ve Bağımsız Çelik-Sen itiraz etti. 6.İş Mahkemesinde yapılan duruşmayı 216 işçinin çalıştığı KAVEL’den 204 Devrimci Metal-İş üyesi izledi. Devrimci Metal-İş’in aldığı yetkiye itiraz eden Maden-İş ve Çelik-Sen vekillerinin mahkemeye gelmedikleri görüldü.

“KAVEL’de 2 Haziran’da toplu sözleşmenin süresinin sona ermesinden sonra, yetki için başvuran Devrimci Metal-İş Sendikası 17 Temmuz’da yetkiyi almıştı. Yasal itiraz süresi içinde. DİSK’e bağlı Maden-İş ve Bağımsız Çelik-Sen, Devrimci Metal-İş’in aldığı yetkiye itiraz etti.

“6.İş Mahkemesinde, dün yapılan duruşma öncesi, birer dilekçe veren, 204 Devrimci Metal-İş üyesinin, duruşmayı müdahil olarak izleme talepleri mahkemeye kabul edildi. Arkadaşları adına konuşan 17 senelik KAVEL işçisi Bekir Özcan şunları söyledi: ‘KAVEL’de hangi sendikanın yetki alacağı doğrudan doğruya bizim sorunumuzdur. Biz, hepimiz Devrimci Metal-İş üyesiyiz. Yani biz işçiler, bizim adımıza toplu sözleşme yapma yetkisini Devrimci Metal-İş’e verdik. Maden-İş ve Çelik-Sen’in yetkiye itirazı sonuçsuz kalacaktır.’

“Devrimci Metal-İş’in KAVEL’de aldığı yetkiye itiraz eden Maden-İş ve Bağımsız Çelik-Sen vekillerinin mahkemeye gelmemeleri üzerine, duruşmaya bir başka gün devam edilmek üzere ara verildi.” (*Demokrat Gazetesi*, 2 Ağustos 1980)

“Devrimci Metal-İş’in Kavel’de toplu sözleşme yapma yetkisi kesinleşti. Bağımsız Devrimci Metal-İş Sendikası yetkilileri Şeker Bayramı’ndan hemen sonra toplu sözleşme görüşmelerine başlayacaklarını bildirdiler.

“Devrimci Metal-İş Sendikasının KAVEL’de 17 Temmuz 1980 tarihinde aldığı yetkiye DİSK’e bağlı Maden-İş ve MİSK’e bağlı Türk Çelik-Sen itiraz etmişlerdi. 1 Ağustos günü yapılan yetki mahkemesine, 216 işçinin çalıştığı KAVEL’den 204 Devrimci Metal-İş üyesi işçi müdahil olarak katılmışlardı. Ancak T. Maden-İş ve Türk Çelik-Sen yetkililerinin katılmamaları üzerine mahkeme 8.8.1980 tarihine bırakılmıştı.

“Nöbetçi 6.İş Mahkemesinde dün yapılan duruşmada ise T. Maden-İş ve Türk Çelik-Sen, Devrimci Metal-İş'in yetkisine yaptıkları itirazları geri aldılar. Böylece Devrimci Metal-İş Sendikasının kablo ve elektrik malzemeleri fabrikası KAVEL'de çalışan 216 işçi adına toplu sözleşme yetkisi kesinleşti.

“Devrimci Metal-İş Sendikası yetkilileri bir açıklama yaparak, Kavel işçileri ile birlikte tespit edilen toplu sözleşme maddelerinin, Şeker Bayramından hemen sonra işverenle görüşülmeye başlanacağını bildirdiler.” (Demokrat Gazetesi, 9 Ağustos 1980)

1980 yılında yayımlanan *Devrimci Metal-İş Basın Ajansı*'nda, Kavel işçilerinin Devrimci Metal-İş'te örgütlenmeleri de şu şekilde anlatılıyordu:

“23 yıl Maden-İş'te kalan Kavel işçileri, bu sendikanın Devrimci Sendikacılık adı altında; işçilerin mücadelesini dar sınırlar içine hapsettiğini, sorunlara sadece faydacı ve ekonomik açıdan baktığını, işçilerin diğer işçilerle ve geniş emekçi kesimlerle dayanışmasını engellediğini, sendika içi demokrasiyi çalıştırmadığını, kendi düşüncesinden başkasına hayat hakkı tanımadığını ve bu tutumlarıyla EN GENİŞ KİTLEYİ SÖMÜRÜYE VE FAŞİZME KARŞI seferber etmeyip mücadelede nasıl engel teşkil ettiklerini bizzat pratikte görmüşler ve yaşamışlardır.

“Son olarak işçi iradesiyle seçilen temsilcilerin temsilciliklerini KENDİ DÜŞÜNCELERİ DOĞRULTUSUNDA HAREKET ETMEDİKLERİ için askıya alan ve işten atılmaları doğrultusunda yeşil ışık yakan Maden-İş'te kalmanın artık hiçbir yararı olmayacağını belirten işçiler revizyonist zinciri kırarak saflarımızda örgütlenmişlerdir.

“Bu durum Maden-İş yöneticilerini çileden çıkarmış ve işçilere gözdağı vermek, sendikamızda örgütlenmelerini engellemek için gurkalarını ve başka işyerlerinden işçileri (olaylardan ve gelişmelerden haberi olmayan işçileri) getirip işçileri birbiriyle çatıştırmak istemişlerdir. Çevre halkıyla ve devrimcilerle dayanışma içine giren KAVEL İŞÇİLERİ diğer işyerlerinden gelen işçilere sorunlarını anlatmışlar, böylece işçilerin birbiriyle çatışması önlenmiştir. Daha sonra Maden-İş'in gurkalarına da çevre halkıyla birlikte gereken ders verilerek çevreden atılmışlardır.

“Oyunları boşa çıkan Maden-İş ihanetini; sıkıyönetime, polise asılsız ihbarlar yapmaya kadar götürmüştür. Bütün bu olanlar örgütlülüğümüzden bir şey kaybettirmemiş, işçilerin TEK BİR YÜREK TEK BİR YUMRUK olarak hareket etmelerini ve sendikamızdaki örgütlülüklerinin pekişmesini sağlamıştır. (...)”

“KAVEL İŞÇİLERİ YENİ MC'NİN ZULMÜNE, BASKISINA, İŞKENCESİNE BOYUN EĞMEYECEK, EMPERYALİZME VE FAŞİZME KARŞI MÜCADELEYİ DEVRİMCİ METAL-İŞ SAFLARINDA YÜKSELTECEKLERDİR.”

Devrimci Metal-İş, İstanbul'daki Tuğmak işçilerinin DİSK'e bağlı Maden-İş'ten ayrılıp Devrimci Metal-İş'te örgütlendiklerini belirtiyordu.

Devrimci Metal-İş, bazı mitinglere de katıldı. 1980 yılında Gebze'de yapılan miting ve Devrimci Metal-İş'in katılımına ilişkin haber aşağıda yer almaktadır:

“Gebze'de baskı ve işkenceleri protesto mitingi yapıldı

“Gebze'de Devrimci Metal-İş üyelerinin de katıldığı binlerce işçi, köylü, genç faşizmi, işkenceleri, zamları, baskı yasalarını ve işçi haklarına yönelik saldırıları protesto ettiler.

“15 HAZİRAN günü İstanbul - Ankara yolu üzerinde 5.000 kişilik büyük bir kortej oluşturan halk güçleri saat 14.00'de yürüyüşe geçtiler. İstanbul başta olmak üzere çevre ilçe ve köylerden mitinge gelen halk güçlerinin faşizme karşı kararlı, disiplinli ve coşkulu gösteriyi GEBZE'de oligarşinin yüreğine korku saldı. Sendikamızın üyesi METOAD, SAMURKAŞ, GÜLEÇ, TOYA, NİHAL, NEVTRON, RAPİDUS, GÜRMAL, KAVEL ve AEG - ETİ işçileri pankartlarıyla, sloganlarıyla faşizme karşı mücadelesindeki yerini aldı ve bundan böyle de sendikaları Devrimci Metal-İş örgütlülüğüyle faşizme, işkencelere ve zamlara karşı daha büyük mücadelelere hazır olacağını haykırıyordu.

“Halk güçleri, yürüyüş boyunca sık sık ‘Halka kalkan faşist eller kırılır’, ‘İşkenceci katillerden hesap sorulacak’, ‘Üreten biz, yöneten de biz olacağız’, ‘Zama - Zulme karşı direnelim’, ‘Kahrolsun faşizm, Tek yol devrim’, ‘Yaşasın 15 - 16 Haziran Direnişi’ sloganlarını haykırdı. Pazaryeri alanında devrimci işçiler adına yapılan konuşmada baskı yasalarının ne anlama geldiği açıklandı, ‘Yeni MC'nin işbaşına gelmesiyle işçi haklarına yapılan saldırıların, işçilerin faşizm tarafından teslim alınmasını amaçladığı, grevlere kısıtlamaların getirildiği, eşel-mobil tasarısıyla ücretlerimizin dondurulmak istendiği, T.İ.S. Koordinasyon Kurulu vb. uygulamalarla tek tip faşist sendikacılığın bir alternatif olarak önümüze konduğu’, ayrıca, ‘bütün yurt sathında baskı, sürgün, işkencenin kol gezdiği, ülkenin bir hapishaneye çevrildiği; halka saldıran faşist köpeklerin ise elini kolunu sallayarak dışarda gezdiği’ vurgulandı. Buna karşı işçilerin direnmesi gerektiği açıklandı. Bunun için de devrimci sendikaların önderliğinde işyeri direniş komitelerinin örgütlenmesinin şart olduğu anlatıldı.

“Halkın büyük sevgisini toplayan, faşist güçlere ise korku salan gösteri, and içildikten sonra olaysız dağıldı.”
(Devrimci Metal-İş Basın Ajansı, 1980)

Devrimci Metal-İş Ankara Şubesi Ajansı, Ankara’daki çok sınırlı kalan örgütlenme çalışmalarını şöyle özetliyordu:

“Elektronik alet ve regülatör yapan Elsis AŞ işyerinde çalışan işçiler, aylar süren çalışmalardan sonra Devrimci Metal-İş’te örgütlendiler. Örgütlenme çalışmaları sırasında Türk Akın-İş adındaki sarı sendika, işyerinde hiç üyesi bulunmamasına rağmen yetki için başvurdu. Bölge Çalışma Müdürlüğü de, Devrimci Metal-İş’in daha önce baş vurmuş olmasına bakmaksızın, Türk Akın-İş’in isteğini karşıladı. Ama yetki mücadelesini Devrimci Metal-İş kazandı. Türk Akın-İş sendikası, tek üye fişi bile gösteremedi. İşçilerin birlik ve beraberliği sarı sendikacıların üçkağıtçılığını yendi. Yetkinin alınmasından sonra da, üyelerimizle ortaklaşa hazırlanan toplu sözleşme taslağı üzerinden toplu sözleşme görüşmeleri başladı.

“200’den fazla işçinin çalıştığı Gama Endüstri AŞ işyerindeki örgütlenme çalışmaları da 4 aydan fazla sürdü. İşyerinde, Tümsa-İş adındaki sarı sendika yetkiliydi. Avukat yazıhanesini ve bir emlakçı bürosunu sendika olarak gösteren ve işçinin karşısına sendikacı olarak çıkmak cesaretini gösteremeyen bu sarı sendikacılar, işçileri üç yıllığına satmışlardı. Sözleşmenin bitmesine daha bir yıl olmasına rağmen Gama Endüstri işçileri örnek bir disiplin içinde adım adım örgütlendiler. Daha önce Maden-İş’te örgütlenme çabasında yapılan hatalar nedeniyle patron örgütlenmeyi derhal öğrenmiş ve adam atmıştı. Bu kez devrimci sendikal çalışma çerçevesinde bu hatalara düşülmedi. Gizliliğe azami dikkat gösterildi, 178 kişi üye kaydedildikten ve işçilerin dörtte üçünden fazlası sarı Tümsa-İş Sendikası’ndan istifa ettikten sonra, patronun Devrimci Metal-İş’in örgütlenmesinden haberi oldu.” (Ankara Şubesi Ajansı)

Devrimci Metal-İş Sendikası Ankara Şubesi

Devrimci Metal-İş Sendikası Ankara Şubesi 1978 yılında kuruldu. Şube başkanlığına Yıldırım Koç atandı. Yıldırım Koç 1978 yılı Aralık ayına kadar bu görevde kaldı; daha sonra istifa ederek Sendika’dan ayrıldı. Ankara Şubesi, 1978 yılında Devrimci Metal-İş Ankara Şubesi Ajansı adıyla iki sayfalık bir yayın çıkardı (sahibi Yıldırım Koç, sorumlu yazı işleri müdürü Ali Yıldız).

1978 yılında basılıp dağıtılan yayının ilk sayfasında, “Devrimci Metal-İş’te Birleşelim!” başlığıyla şu yazı yer alıyordu:

“Bugün Türkiye’de bir avuç sömürücü iktidarda. Fabrikalar patronların. İşçilerin yarattığı her şeye patronlar el koyuyor. Büyük topraklar toprak ağalarının. Toprak ağaları yoksul köylülerin kanını içe içe yaşıyor. Aracısı, tefecisi, toptancı tüccarı, bankacısı tüm emekçilerin ilğini sömürüyor. Bütün dertlerimizin sebebi bu sömürücü azınlık. Pahalılığı yaratan onlar. İşsizliği yaratan onlar. Yoksulluğun sebebi onlar.

“Bu gidişe bir DUR demek lazım. Bizi yoksulluğa mahkum edenlere karşı direnmek lazım.

“Çocuklarımızı sütsüz, oyuncaksız, okulsuz, doktorsuz bırakanlarla mücadele etmek lazım.

“Bizi bir yılda üç yaş ihtiyarlatanlardan hesap sormak lazım.

“Bütün dertlerimize derman bulabilmek için emekçi halkın iktidarını kurma mücadelesine katılmamız lazım.

“Önce kafamızı değiştireceğiz. Dünyaya işçi sınıfının gözlükleriyle bakmaya başlayacağız. Yoksulluğumuzun sebebini öğreneceğiz. Yoksulluktan kurtulmanın mümkün olduğunu bileceğiz. Yoksulluktan kurtuluşun ancak ve ancak BİLİNÇLİ VE ÖRGÜTLÜ BİRLİĞİMİZİ sağlayarak emekçilerin iktidara gelmesiyle sağlanacağını kavrayacağız, her şeyi üretenlerin aynı zamanda yönetenler olduğu bir dünya için mücadeleye gireceğiz. Tek tek iken zayıf olduğumuzu, birleşince bizi yenecek güç olmadığını yaşayarak göreceğiz. Dünyayı değiştirmenin kendi güçlü kollarımızda olduğunu kavrayacağız.

“Sonra örgütleneceğiz. Bugün patronlar güçlü gözüküyor. Çünkü örgütlüler, sendikaları var, çeşitli dernekleri var. Devlet onların, kanunlar onların. Ordu, polis bu düzeni koruyor, sürdürmeye çalışıyor. Patronlar birbirlerinin gözlerini oysalar bile, emekçilere karşı hemen birleşiyorlar. Kendileri birleşmekle kalmıyor, bizi de bölüyorlar. Bilinçsiz işçi arkadaşlarımızdan ispiyoncular, uşaklar buluyorlar. Saflarımızda yılgınlık tohumlan ekmeğe çalışıyorlar. Mezhep ayrılıklarını körüklüyorlar.

“Ancak örgütlenirsek ve bilinçlenirsek patronların ve diğer sömürücülerin tüm oyunlarını açığa çıkarırız, Sömürücülerin gücünü alt edebiliriz, Parmaklarımız birbirinden ayık durmamalı. Sıkılı bir yumruk olmalı. Yüreğimiz, sömürücülere karşı tek bir yürek halinde çarpmalı.

“Sendikalarda sağladığımız birlik yeterli değildir. Dertlerimizin dermanı emekçilerin iktidarındadır. Devrimci sendikalar, bu baskı ve sömürü düzeni içinde mücadele ederken bu düzenin kökten değiştirilmesini savunur.

Bu baskı ve sömürü düzeni değişmeden dertlerimize derman bulabileceğimizi söyleyenler sömürücülerin düzenini savunuyor demektir.

“Devrimci Metal İş, sömürücülere karşı kullanacağımız bir araçtır.

“Daha fazla para almak için,

“İş teminatı için,

“İş yerinde can güvenliği için,

“Daha az yorulmak ve yıpranmak için,

“İşyerinde başımız dik yaşamak için

“mücadelemizi örgütleyecek bir örgüttür. İşçilerin örgütüdür. Tüm gücünü üyelerinden alır. (...)

“Tümsa-İş, Hür Maden-İş, Hür Metal-İş, Türk Akın-İş, Tüm Montaj-İş gibi korsan sendikaların sattığı işçi arkadaşlar! Satıldığınız yeter! Patronlarla birlikte sırtınıza kene gibi yapışan bu sarı sendikaları koparıp atın! Devrimci Metal-İş'te tüm sömürücülere karşı birleşin.

“Türk Metal'in ve Demirsan'ın patronlarla ortaklaşa olarak faşist baskı altında tuttuğu, sattığı işçi arkadaşlar! Elllerinden yurtseverlerin ve devrimcilerin kanları damlayan bu işçi düşmanlarına karşı örgütlenin! Onları fabrikalardan kovun! Örgütlü gücünüzün üç-beş silahlı faşisti ezeceğinden emin olun! Devrimci Metal-İş'te birleşin!

“Uzlaşmacı ve bölücü Maden-İş'in işyerlerindeki işçi arkadaşlar! Sendikal demokrasiyi uygulamayan, farklı düşüncelere tahammül edemeyen Maden-İş yöneticilerine karşı işyerlerinde muhalefet örgütleyin! Maden-İş'in patronlarla yaptığı uzlaşmaları teşhir edin! Patronlarla anlaşıp nasıl işçi attırdığını herkese anlatın!

“KAHROLSUN İŞÇİ DÜŞMANLARI!

“YAŞASIN METAL İŞÇİLERİNİN DEVRİMCİ BİRLİĞİ!

“DEVRİMCİ İŞÇİLER SENDİKA YÖNETİMİNE!”

1978 yılında yayımlanan Devrimci Metal-İş Ankara Şubesi Ajansı'nda, “Faşist Saldırılarına Karşı Direnelim!” başlığı altında sendikal mücadele ile anti-faşist mücadelenin bütünlüğü vurgulanıyordu:

“Türkiye'de emekçiler hızla uyanıyor. Devrimci işçilerin önderliğinde fabrikalardaki mücadeleler geliyor. Bu arada da faşist itler saldırıp duruyorlar. Kahveleri otomatik tüfeklerle tarıyorlar. Yurtseverleri topluca katlediyorlar. Halkımızı sindirmek için katliamlar düzenliyorlar.

“Bu faşist itler patronların ve tüm sömürücülerin uşağıdır. Patronların düzenini korumak için saldırıp duruyorlar.

“Bir şeyi kafamıza çok iyi sokmalıyız. Yurtseverlere ve devrimcilere sıkılan her kurşun ekmeğimize ve özgürlüğümüze sıkılan bir kurşundur. Faşistlerin saldırılarının amacı patronların sömürsünü ve baskısını sürdürmektir. Bunun için, patronlara karşı sürdürdüğümüz sınıf mücadelesini saldırgan faşistlere karşı da sürdürmeliyiz. (...)

“Faşist itlerin saldırıları patronların saldırısının bir parçasıdır. Korkarsak, sinersek yenilgiye mahkumuz. Onların kölesi oluruz. Direnirsek galip geliriz.

“Aramızda faşistliği Türk milliyetçiliği sananlar varsa, onları ikna etmeye çalışmalıyız. Faşistlerin nasıl her yerde sömürücülerin uşaklığını yaptığını anlatmalıyız. Onların patronların çoban köpekleri olduğunu kavratmalıyız. Eğer bu işçi arkadaşlarımız, patronlara ve diğer sömürücülere karşı verdiğimiz mücadelede bölücülük ederlerse, bizi arkamızdan hançerlemeye kalkarlarsa, onları aramızda tutmayız. Onları layık oldukları yere, yani patronlarının yanına koyar, onlara ona göre muamele ederiz.

“Faşistlere karşı mücadele, ekmek ve horlanmadan yaşayabileceğimiz bir hayat için verdiğimiz mücadelenin bir parçasıdır.”

Ankara'da Metal İşçileri Tüketim Kooperatifi kuruldu.

Devrimci Yol Dergisi çizgisindeki *İşçilerin Sesi Dergisi*'nin 8 Mayıs 1979 tarihli 2. sayısında Devrimci Metal-İş Sendikası Ankara Şubesi'nin genel kurul toplantısı ve sendikanın diğer işyerlerindeki çalışmalarıyla ilgili olarak aşağıdaki bilgiler veriliyordu:

“DEVRİMCİ METAL-İŞ ANKARA ŞUBESİ GENEL KURULU YAPILDI

“Üç aylık çalışma döneminden sonra Devrimci Metal-İş Ankara Şubesi yeni bir çalışma dönemine girmek üzere Genel Kurulunu yaptı. Bu son üç ay içinde geçmişteki hatalardan ve zaafılardan arınarak, geleceğe en iyi bir biçimde hazırlandı ve Ankara'daki faşist ve sarı sendikaların hegemonyasına son vermek, Ankara'daki metal işçilerinin ekonomik-demokratik haklarını söke söke alma kavgasına atılacak yeni bir dönemi başlatmak üzere Genel Kurul yapıldı.

“Genel Kurul Ankara'daki işçi sınıfının ortak mücadele için bir araya geldiği bir platform oldu. Değişik işkollarından ve sendikalardan ve diğer emekçi örgütlerinden temsilcilerin katıldığı Genel Kurul sömürü ve zulüm düzenine karşı bir haykırış oldu.

“Basın, sağlık, ağaç, enerji, eğitim, büro, maden, keramik, inşaat, genel hizmetler, vb. işkolları adına yapılan konuşmaları, eğitim emekçileri, teknik elemanlar ve Halkevleri adına yapılan konuşmalar izledi. Daha sonra yakın geleceğin işçileri adına sanat enstitüleri son sınıftan bir öğrenci arkadaş konuştu. 20 Mart Faşizme İhtar eyleminin filminin izlenmesinden sonra Devrimci Metal-İş üyeleri söz alarak, işyerlerini, çalışma koşullarını ve faşizmi anlattılar. İstanbul'daki işyerlerinden gelen temsilcilerin konuşması sırasında 'Mücadelemiz Ortak, Kurtuluşumuz Birdir' sloganı atıldı. İçinde faşizme karşı eylem birliği oluşturulması talebini de içeren, işçi sınıfının ve tüm emekçilerin kısa dönemli demokratik taleplerini dile getiren 12 maddelik kararlar alınmış, basına, tüm ilerici demokrat, devrimci kişi ve kurumlara iletilmiştir. Genel Kurulda sık sık coşkuyla, 'Üreten Biziz, Yöneten de Biz Olacağız', 'Mücadelemiz Ortak, Kurtuluşumuz Birdir', 'Asgari ücret 10 Bin Net', 'Kahrolsun Emperyalizm', 'Kahrolsun Faşizm' sloganları atılmış ve yine aynı coşkuyla Genel Kurul çalışmaları bitirilmiştir.

“DEVİRİMCİ METAL-İŞ BURSA TEMSİLCİLİĞİ AÇILDI

“İşçilerin devrimci eyleminin birliğini ve giderek işçilerin birliğini sağlamak doğrultusunda mücadelede kararlı adımlarla ilerleyen Devrimci Metal-İş, Bursa'da da bir temsilcilik oluşturdu.

“Yılların birikmiş sınıf kinini taşıyan Bursa'daki işçileri örgütleyip, onların ekonomik hakları bundan böyle daha kararlı bir biçimde korunacaktır. Yeni yeni yükselen anti-faşist mücadele işçilerin de katılımı ile daha bir bayraklaşacaktır. Ve Devrimci Metal-İş'in doğru önderliğiyle Bursa'daki sömürü ve zulüm zincirinin halkaları birer birer kırılacaktır. Bursa'da Metal işçilerinin ekonomik-demokratik hakları sonuna kadar kararlı bir biçimde korunacaktır.”

Devrimci Yol Dergisi çizgisindeki İşçilerin Sesi Dergisi'nin 8 Mayıs 1979 tarihli 2. sayısında Devrimci Metal-İş Sendikası Ankara Şubesi'nin genel kurulunda alınan kararlar yer alıyordu:

“DEVİRİMCİ METAL-İŞ SENDİKASI ANKARA ŞUBESİNİN GENEL KURUL KARARLARI

“Devrimci Metal-İş Sendikası Ankara Şubesi 2. Olağan Genel Kurulunda aşağıdaki kararlar alınmıştır. Tüm ilerici, yurtsever, devrimci kişi ve kuruluşlara emekçi halkımızın talepleri olarak duyurulur.

“KARAR 1: Devrimci Metal-İş Sendikası Ankara Şubesi; faşist terör ve katliamlara karşı tüm anti-faşist kişi ve kuruluşları Ankara platformunda eylem birliğine çağırır ve Devrimci Metal-İş Genel Merkezinin Türkiye çapında tüm anti-faşist kişi ve örgütlerle eylem birliği içerisine girmesini belirtir.

“KARAR 2: DİSK içerisindeki son gelişmeleri değerlendiren Sendikamız: DİSK içerisindeki çatışmaları reformist ve revizyonistlerin koltuk kavgası olarak değerlendirir. Egemen sınıfların da dolaylı olarak desteklediği, DİSK'in bütünlüğüne yönelen bu saldırıya tüm gücümüzle karşı koyduğumuzu belirtir.

“KARAR 3: Devrimci Metal-İş Ankara Şubesi Genel Kurulu, NATO, AET ve ENERJİ AJANSI gibi emperyalist kuruluşlardan çıkılmasını ve tüm ikili anlaşmaların feshedilmesini belirtir.

“KARAR 4: Sendikamız genel kurulu 141 ve 142. maddelerin kaldırılmasını belirtir.

“KARAR 5: Devrimci Metal-İş Ankara Şubesi gizli, açık tüm faşist odakların dağıtılmasını ve faşist canilerin cezalandırılmasını belirtir.

KARAR 6: Devrimci Metal-İş Sendikası Ankara Şubesi içinde bulunulan koşulları da göz önüne katarak, bu soygun ve sömürü düzeninin devamını ve pekiştirilmesini sağlayan, geniş halk kitlelerinin faşist cinayet şebekeleri karşısında tüm savunma araçlarından arındırılmasını amaçlayan, en küçük direnme eğilimini vahşice bastırmaya çalışan yeni baskı yasalarına karşı çıkılmasını belirtir.

KARAR 7: Devrimci Metal-İş Sendikası Ankara Şubesi bugünkü ortamda işçi-memur ve tüm emekçi halkın çalışmayla ilgili ekonomik-demokratik taleplerini şöyle belirtir.

- Tüm çalışanlara, grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkı verilmelidir.
- Genel grev ve dayanışma grevi kabul edilmelidir.
- Lokavt kaldırılmalıdır.
- Referandum yasallaştırılmalıdır.
- İşçi-memur ve benzeri ayrımlara son verilmelidir.
- İş yasalarındaki 13. ve 17. maddeler kaldırılmalıdır.
- Ayrım yapılmaksızın eşit işe eşit ücret verilmelidir.
- 1 Mayıs işçi bayramı yasallaşmalıdır.

KARAR 8: Devrimci Metal-İş Sendikası Ankara Şubesi; paranın değerinin düşürülmesi, her yeni gelen zamlar ve vergilerle hayatın daha da yaşanmaz hale gelmesi karşısında, içinde bulunulan koşullar da dikkate alınarak asgari ücretin 10.000 net tespit edilmesini belirtir.

KARAR 9: Sendikamız, pahalılığın giderilmesinin düzen değişmeden mümkün olamayacağını göz önüne alarak:

- Kiraların dondurulmasını,
- Temel ihtiyaç maddelerinin aracısız, ucuz şekilde satılmasını
- Yakıt maddelerinin satışının kamu kuruluşları aracılığıyla yapılmasını,
- Kitlelerin ihtiyaçlarına yönelik hizmetlerin ucuzlatılmasının halkımızın acil talepleri olduğunu belirtir.

KARAR 10: Devrimci Metal-İş Sendikası Ankara Şubesi; vergilerdeki adaletsizliğin kaldırılması ve asgari ücretin vergi dışında tutulması gerektiğini belirtir.

KARAR 11: Emekçilerin ücretlerinin dondurulmasına yönelik toplumsal anlaşmaya ve toplumsal anlaşmanın bir alt adımı olan grup sözleşmelerine karşı çıkılması gerektiğini belirtir.

KARAR 12: Dünya işçi sınıfının, birlik, dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs'ın, her türlü baskı ve engellemelere rağmen, en geniş kitle katılımıyla 1 Mayıs alanında kutlanması gerektiğini belirtir.

Devrimci Metal-İş Sendikası'nın Toplu İş Sözleşmeleri

1980 yılında yayımlanan Devrimci Metal-İş Basın Ajansı, bağıtlanan toplu iş sözleşmeleriyle ilgili şu haberi veriyordu (Gürmal Valf ve Fitting Fabrikası, Kocaeli; Nevtron Elektronik Fabrikası, İstanbul):

"Gürmal ve Nevtron'da Toplu Sözleşme Bağıtlandı ve Metal İş Kolunda İlk Kez Çalışma Süresi 43 Saate İndirildi.

"Ülkemizde, Toplu İş Sözleşmelerine ekonomik ücret artışı olarak bakılmaktadır. Zamların, devalüasyonların sürekli olduğu, hayat pahalılığının yetişilemeyecek şekilde arttığı ve işsizliğin çığ gibi büyüdüğü ülkemizde Toplu İş Sözleşmelerine ekonomik ücret artışı olarak bakmak eksik ve yanıltıcıdır. Oysa bizler toplu sözleşmelerde yeni haklar ve mevziler kazanmalıyız. İşte devrimci sendikaları sarı-revizyonist ve faşist sendikalarından ayıran temel çizgilerden biri de Toplu İş Sözleşmelerine bakışlarıdır. Tabii ki; en iyi ekonomik hakları devrimci sendikalar alır, ama sadece bununla yetinmezler. Bunun yanında; iş garantisi, işten atılmaları önleyici, yönetime katılmayı, az yorulup, az yıpranıp çok yaşamayı sağlayıcı maddeler üzerinde dayatırlar ve esas dayatmaları gereken maddeler de bunlardır. En iyi saat ücretini alıp, peşine işten atılıyorsak, bu alınan zammın bize hiç yararı dokunmaz. Faşist, sarı sendikalar ve hatta sözde devrimci sendikacılık yapan revizyonist sendikalar ana ilke olarak ücret artışlarını ele almaktalar ve işçilerin işten atılmalarına ise ses çıkarmamaktadırlar. Sarı Otomobil-iş Chrysler'de 50-60 TL saat ücreti aldı, ama peşine 150 işçinin çıkışı verildi. Şimdi imzalanan bu sözleşmenin bu 150 işçiye yararı nedir? Bu sendikaların imzaladıkları her sözleşmeden sonra işyerlerinden işçi atıldığını görüyoruz. Böyle bir durum, bu tip sendikaların toplu sözleşme görüşmelerinde ne kadar işçi atılacağı üzerinde de pazarlık yaptıklarını, bundan dolayı işyeri temsilcilerini görüşmelere katmadıklarını ve gelişmelerden işçileri haberdar etmediklerini gösteriyor.

"İlk kez TİS imzaladığımız gerek GÜRMAL'da gerekse NEVTRON'da toplu sözleşme görüşmelerine tüm işçiyle birlikte hazırlanılmış, görüşmeler temsilcilerle birlikte sürdürülmüş ve neyi ne için istediğimiz, işverenlerin ne verdiği, tüm işçilere komiteler ve konseyler aracılığıyla anlatılmıştır. İmzalanan sözleşmelerde yeni mevziler elde edilmiştir.

"X-Üreten biz olduğumuza göre yöneten de biz olmalıyız. Bunun ilk adı ise işyerimizin yönetiminde söz sahibi olmamızla başlar. Bu ise İŞYERİ KOMİTELERİ'nin kabul ettirilmesiyle sağlanır. Her iki sözleşmede de kabul ettirilmiştir. Komite, işyerinde işçi alımından, üretimin durumuna kadar tüm sorunları görüşür. Disiplin kurulları, oluşturulacak diğer komiteler komiteye bağlıdır. Komite, 3 işçi 3 işveren vekillerinden oluşur.

"X-İşverenlerin amacı daha çok çalıştırmak ve daha çok sömürmektir,

"Biz ise buna karşı AZ YORULUP, AZ YIPRANIP ÇOK YAŞAMAYI AMAÇLARIZ. Bu ise, çalışma süresinin kısaltılmasıyla mümkündür. İşte; TÜRKİYE'de METAL İŞKOLUNDA İLK KEZ ÇALIŞMA SÜRESİ 43 SAAT OLARAK GÜRMAL'de kabul ettirildi.

"X-En çok üzerinde durduğumuz iş garantisidir. 4 milyonun işsiz olduğu bir ülkede iş bulmak kolay değildir. İşverenler her zaman genç, dinamik insanları asgari ücretle çalıştırmayı amaçlarlar. Bu nedenle eski işçileri atmayı tasarlarlar. Onların amaçlarına karşı bizler, işten atılmaları önleyici haklar elde etmeliyiz.

"GÜRMAL: Kıdem: 50 gün, İhbar: Kanuni sürenin iki katına yakın ve kötü niyetle ise bunun 6 katı.

İşsizlik tazminatı: 2 aylık brüt tutarı net olarak,

"NEVTRON: Kıdem: 35 gün, İhbar: Kanuni süresinin 1,5 katı, kötü niyetle ise bunun 6 katı.

İşsizlik tazminatı: 1 aylık brüt tutarı net olarak,

"X - İşverenler, işçiye çok az ücretle çalıştırmak isterler. İsterler ki; onlara bedava çalışsın. Fiyatların sabahtan akşama değiştiği ülkemizde en iyi ekonomik hakları almak zorundayız. Bunların yanı sıra her iki işyerimizde de ücret zammı, yakacak, evlenme, doğum, tahsil, erzak (aynı yardım) vs. gibi haklar günün koşullarının

gerektirdiği ölçüde alınması sağlanmıştır. Ancak bizim gerçek kurtuluşumuz kendi güçlü kollarımızla kuracağımız demokratik halk iktidarındadır.”

Devrimci Metal-İş, İstanbul Rami’de bulunan Rapidus Metal End. ve Tic.A.Ş. ile Kocaeli Gezde’de bulunan AEG-ETİ Elektrik Endüstrisi A.Ş. işyerlerinde çalışan işçiler adına, işverenler adına yetkilendirilmiş olan MESS (Türkiye Madeni Eşya Sanayicileri Sendikası) ile bir grup toplu iş sözleşmesi bağlatmıştı. Yeni dönem toplu iş sözleşmesi görüşmelerinin sonuçlanmasından önce 12 Eylül 1980 darbesi olduğundan, bu sözleşmelerin yenilenmesi Yüksek Hakem Kurulu’na devredildi. Yüksek Hakem Kurulu 21 Nisan 1981 tarih ve 11 sayılı kararıyla bu toplu iş sözleşmesindeki temel haklarda kısıtlamalara giderek yeni toplu iş sözleşmesini yürürlüğe koydu. (*MESS-Devrimci Metal-İş Grup Toplu İş Sözleşmesi 1979-1981*, İstanbul, 1981). Bu toplu iş sözleşmesi, 1981-1984 dönemi için yine Yüksek Hakem Kurulu tarafından yenilendi.

Devrimci Metal-İş Ankara Şubesi de 1978 yılında Ankara’da faaliyet gösteren Elsis A.Ş. ile bir toplu iş sözleşmesi bağtladı. 1.10-1978-30.9.1980 tarihlerinde yürürlükte bulunan bu toplu iş sözleşmesinde önemli kazanımlar yer almıyordu. İlginç maddelerden biri aşağıda yer almaktadır:

“Madde 23. Üyelere 1475 sayılı yasa uyarınca kıdem tazminatı ödenir. İşyerinde bir yılını doldurmuş olan kadın işçilerin evlenmeleri halinde ve evlenme tarihinden itibaren bir ay içinde müracaat etmeleri şartıyla işyerinden kendi isteği ile ayrılmalarda yasal esaslar içinde kıdem tazminatı ödenecektir.

“Eşi devlet memuru olan işçinin eşinin Ankara dışına tayini halinde işçinin işyerinden istifa etmesi ve Ankara dışında bir işe gitmesi şartıyla, kıdem tazminatı ödenecektir.

“İşyerinde kıdemi üç yıl ve daha fazla olan işçilerin istifa suretiyle ayrılmaları halinde her toplu iş sözleşmesi yılında en fazla iki kişiye, çalıştıkları her yıl için 10 günlük ücretleri tutarında tazminat verilecektir. Bu haktan yararlanmada müracaat tarihi sırası asıldır.” (Toplu iş sözleşmesi, çoğaltma)

12 Eylül 1980 Darbesi Sonrasında Devrimci Metal-İş Sendikası

1980 yılı Şubat ayında Devrimci Metal-İş Sendikası’nın 4 yöneticisi ve 23 üyesi gözaltına alındı.

Devrimci Metal-İş Sendikası’nın Ulus’taki Ankara şubesini basan güvenlik kuvvetleri binada bulunan Ankara Şubesi Başkanı Hüseyin Ardıç, şube saymanı Hasan Espalat, Yönetim Kurulu üyelerinden Ahmet Ağcaoğlu, Hasan Olay ve 23 işçiyi gözaltına aldı.

Devrimci Metal-İş Sendikası Ankara şubesinden olay ile ilgili yapılan açıklamada, gerekçesiz olarak gözaltına alınan sendika yöneticilerinin ve üyelerinin serbest bırakılması istendi. (Demokrat, 13.2.1980)

12 Eylül 1980 darbesi sonrasında Devrimci Metal-İş’in faaliyetleri 17 Eylül 1980 tarihinde I. Ordu ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından durduruldu. Emekli vali Haydar Özkün 1982 yılı Ağustos ayında sendikaya kayyım olarak atandı. 1983 yılından sonra sendika yasal yükümlülüklerini yerine getirmediğinden münfesihi duruma düştü. Yetkililer 29 Şubat 1984 tarihinde sendikanın kapandığına karar verdi.

Çalışma Bakanlığı verilerine göre, Devrimci Metal-İş Sendikası’nın 26 Eylül 1977 tarihinde 225 üyesi, 19 Haziran 1979 tarihinde 922 üyesi ve 15 Nisan 1980 tarihinde 2781 üyesi vardı. Sendika, Ankara’da şube, Denizli, Gebze ve Uşak’ta temsilcilik açmıştı.

Devrimci Metal-İş Sendikası’nın genel başkanı İsmet Yılmaz, yıllar sonra kendisiyle yapılan görüşmede “Şimdi sendikaya kayyum atandı; sonra kayyumdan dolayı sendikalar geri verilmeye başlandı. Devrimci Metal-İş’te böyle bir şey yaşadınız mı?” sorusuna şu yanıtı veriyordu:

“İsmet Yılmaz: O dönemde sendikanın kasasında bir miktar para vardı. Sendikanın malvarlığı vardı. Bunların hepsini DİSK’in binasında bir yere toplamışlardı. Ondan sonra kayyum atandı. Biz Kamer’le gittik, tekrar sendikayı açmayı düşündük. Baktık eşyalardan başka bir şey kalmamış. Kayyum devralmış, para da yok. Zaten biz o zaman 12 Eylül’den çıkmışız, bizde de bir şey yok. Baktık arkadaşları bir araya toplamak çok güç olacak.” (Teyhani,2020;152)

“O eşyaları DİSK’e hibe ettik. ‘Neden DİSK’e hibe ettiniz?’ dersin, DİSK de neticede bir işçi sendikasıydı; yani işçilere hibe etmiş olduk bu şekliyle, bir daha da sendikacılık yapmadık. Ondan sonra başka sendikalardan istediler beni, gitmedim. Hava-İş’ten istediler, gitmedim. ‘Neden gitmedin?’ diyeceksin. Yani, uyum sağlayabileceğim bir kadronun olmadığına inandığım için gitmedim.” (Teyhani,2020;152)